

Krediidiasutuste uue kriisilahendusraamistiku valitud aspektid

1. Finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse vastuvõtmisest

Riigikogu võttis 18.02.2015 vastu finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse (edaspidi ka *FELS*). Uus seadus sätestab nõrkade pankade lahendamise alused ning menetluse. Finantsinspeksioon saab kriisilahendusametuse ülesanded.

2. Eesmärk

Käesoleva dokumendi eesmärk on avalikkusele lühidalt selgitada FELS sisu üksikuid aspekte.

3. Finantskriisi lahendamise eesmärgist, menetluse põhimõtetest

- 3.1. Finantskriisi lahendamise eesmärk on vältida krediidiasutuste maksejõuetusest tulenevaid negatiivseid mõjusid finantsstabiilsusele, kaitsta avaliku sektori vahendeid ja hoiustajate, investorite ja muude klientide vahendeid ning tagada krediidiasutuste kriitiliste funktsioonide katkematu täitmine.
- 3.2. Finantsinspeksioon täidab kriisilahendusülesandeid avalikes huvides, eelkõige arvestades finantsstabiilsuse hüve.
- 3.3. Finantsinspeksioon tegutseb kriisilahendusülesannete täitmisel riigi nimel. Kriisilahendusmenetlus ei ole avalik.
- 3.4. Finantsinspeksioonis tegeleb kriisilahendusülesannete täitmisega finantskriisi lahendamise üksus (saneerimisosakond). See üksus on tegevuslikult sõltumatu järelevalvefunktsioonidest ja annab aru juhatuse liikmele, kes ei vastuta kapitalijärelevalve eest. Saneerimisosakond teeb koostööd kõigi Finantsinspeksiooni struktuuriüksustega.

4. Eesti pangad on hästi kapitaliseeritud

Eesti pangad püsisid ja on stabiilsed viimase finantskriisi kiuste. Maksumaksjad ei pidanud meie panku rahaliselt toetama ühegi euroga. Euroopa Keskpanka 2014. aastal läbiviidud euroala suurpankade põhjalik hindamine kinnitas vastavate Eesti krediidiasutuste head kapitaliseeritust ja tugevaid muid finantsnäitajaid.

5. Uus seadus sätestab nõrkade pankade lahendamise alused ning menetluse

- 5.1. Kriis Euroopa finantssektoris viis Euroopa Liidu pankade saneerimise raamistike harmoniseerimiseni liikmesriikides, kuna paljud finantskontsernid tegutsevad mitmes riigis, tegutsevad piiriülevalt. Riigikogu võttis antud raamistiku üle Eesti seadusesse finantskriisi ennetamise ja lahendamise seadusega.
- 5.2. FELS kehtestab normid, mis võimaldavad nõrga panga kiiret saneerimist väikseima võimaliku riskiga finantsstabiilsusele. Põhimõtteliselt on usaldatavusnormatiive rikkuva maksejõuetu krediidasutuse olukorra lahendamiseks kaks teed: pankrot (pankrotimenetlus) või saneerimine (kriisilahendusmenetlus). Kriisilahendusmenetlus algatatakse, kui panga pankrot ei hoiu ära finantsstabiilsuse kahjustamist ega väldi negatiivse mõju edasikandumist finantsüsteemile või reaalmajandusele.
- 5.3. FELS reguleerib riskide juhtimist ka tavapärase äritegevuse ja finantsseisundi kiire halvenemise olukorras.

6. Finantsinspeksioon saab kriisilahendusametuse ülesanded

Finantsinspeksioonil tuleb FELS raames:

- Mehitada, ehitada ja rakendada pangajärelevalvest sõltumatu finantskriisi lahendamise üksus (saneerimisosakond) kriisilahendusametuse ülesannete täitmiseks;
- Määratleda pankade kriisilahenduskõlblikkust, koostada saneerimisplaan ja täita muid ülesandeid kriisivälisel ajal;
- Hinnata pankade tervist ja rakendada kriisilahenduse vahendeid nõrkade pankade saneerimiseks või taotleda nende suhtes pankrotimenetluse algatamist.
- Teha koostööd Eesti ja välismaiste pädevate kriisilahendus-, järelevalve- ja muude taoliste asutustega.

7. Kriisiennetusmeetmed on vajalikud riskide teadvustamiseks, kriisikäitumise planeerimiseks ja väiksemate probleemide lahendamiseks

- 7.1. PANGAD peavad koostama finantsseisundi taastamise kavad ja esitama need järelevalveametusele. Kavades tuleb kirjeldada realistlikus ajakavas rakendatavad alternatiivid finantsseisundi kiire halvenemise ületamiseks ja prognoositavaks pikaajalise äritegevuse tasuvuse taastamiseks.
- 7.2. Kriisilahendusametusel tuleb iga panga kohta koostada ja hoida ajakohasena kriisilahenduskava, kus kirjeldatakse valikud kriisilahendusmeetmete rakendamiseks erinevate kriisistsenaariumite puhul eesmärgiga säilitada vähemalt finantsstabiilsuse vaatevinklist oluliste äriilide toimimine. Lisaks tuleb kriisilahendusametusel jooksvalt hinnata iga panga kriisilahenduskõlblikkust: määratleda kas esineb finantsilisi, juriidilisi, organisatsioonilisi või

tehnilisi takistusi kriisilahendusmeetmete rakendamiseks, milles need takistused seisnevad ja suunata panku takistusi kõrvaldama.

- 7.3. Kriisilahendusasutus võib sekkuda panga äritegevusse enne kriisilahendusmenetluse rakendamise aluste ilmnemist, kui pank rikub teatud usaldusnõudeid. Ennetav tegevus võib seisneda panga poolt finantsseisundi taastamise kava rakendamisest kuni ajutise erihalduri määramiseni. Erihaldur võib ajutiselt osaliselt või täielikult üle võtta juhtimise eesmärgiga taastada krediidasutuse vastavus usaldusnõuetele.

8. Kriisilahendusmenetluse alustamiseks peab olema täidetud kolm tingimust

Kriisilahendusmeetmete rakendamiseks peavad olema täidetud kõik järgmised tingimused:

- Pangajärelevalve hinnangul on tõenäoline, et krediidasutus on muutunud või võib muutuda tulevikus maksejõuetuks;
- Pole mõistlikku väljavaadet, et muu meede võimaldab krediidasutuse maksejõuetust mõistliku aja jooksul ära hoida;
- Kriisilahendusmenetlus on avaliku huvi seisukohast vajalik finantsstabiilsuse säilitamiseks.

9. Nõrga panga kahjumi katavad esmalt aktsionärid; nõrkade pankade olukorra lahendamiseks kasutab kriisilahendusasutus nelja peamist tööriista

- 9.1. Kriisilahendusmenetluse rakendumisel tuleb arvestada, et panga kahjumi katavad esmalt aktsionärid, siis kreditorid vastavalt nende nõuete rahuldamisjärgule pankrotimenetluses. Tavahoiustajate kuni 100 000-eurosed hoiused on jätkuvalt tagatud.
- 9.2. Panga saneerimiseks nähakse ette neli konkreetset kriisilahendusmeedet: aktsiate ja netovara võõrandamine, sildasutuse loomine, vara eraldamine ja kohustuste ning nõudeõiguste teisendamine (*bail-in*).

10. Täiendav teave

- 10.1. Kriisilahendusega seotud küsimustes on Teil võimalus pöörduda täiendavate küsimustega järgmiste kontaktide poole: Kilvar Kessler (juhatuse esimees, tel: 66 80 500, e-kiri: kilvar.kessler@fi.ee) ja Siim Tammer (õigusosakonna juhataja, tel: 66 80 500, e-kiri: siim.tammer@fi.ee).
- 10.2. Krediidasutuste kriisilahendusega seonduv on arengujärgus. Käesolev lühiülevaade ei ole ammendav FELS ja muude õigusaktide sedastamine, tõlgendamine, vaid pelgalt teavitustlik lühikokkuvõte. Igaüks tutvub õigusaktidega iseseisvalt. Finantsinspeksioon ei võta kohustust hoida ajakohasena käesolevas 18.02.2015 dateeritud dokumendis käsitletud infot.